

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

NIEUWE VOORSCHRIFTEN INZAKE VERKEERSPOLITIE

Het Besluit van 18 October 1946 (Staatsblad 21 November 1946) brengt aan de thans heersende prioriteitsregeling grondige wijzigingen, die van aard zijn om het aantal verkeersovertreddingen en ongevallen in niet onaanzienlijke mate te verminderen.

Inderdaad, een eenvoudige en voor ieder weggebruiker bevattelijke voorrangsregeling is daartoe de eerste vereiste.

Het nieuwe besluit vereenvoudigt de rangschikking der wegen. Waar vroeger de weggebruiker in de bebouwde kommen een nogal ingewikkelde rangorde tussen de hoofdwegen diende te onthouden en buiten de bebouwde kommen o.m. de radiale wegen uit het hoofd moest kennen, worden door het nieuwe besluit de hoofdwegen uitsluitend door borden aangeduid, zowel binnen als buiten de bebouwde kommen. Het nieuwe bord is een op zijn punt geplaatst vierkant (art. 50, 3°).

Artikel 53 signaleert aan de bevoegde overheid dat met het oog op de toepassing van artikel 50 zekere wegen (1) in principe als hoofdwegen worden beschouwd. De tekst van dit artikel laat echter geen twijfel dat de opgesomde wegen slechts hoofdwegen worden zo de bevoegde overheid het op zijn punt staand vierkant er op plaatst.

Secundaire wegen zijn gedeelten van de openbare wegen voorzien, bij het naderen van een splitsing, aansluiting of kruising van een omgekeerde driehoek (art. 50, 2°). Zijn eveneens

secundair, zonder dat het plaatsen van enig teken vereist is :

1. de aarden wegen;
2. de openbare wegen die niet verder lopen dan de aansluiting;
3. de dwarsverbindingen tussen de rijwegen van een zelfden openbare weg (art. 52).

De prioriteit van rechts is van toepassing bij het samentreffen van openbare wegen die niet voorzien zijn van de vereiste tekens om de verkeersvoorrang aan te duiden en waar geen uiteraard secundaire wegen toelaten de prioriteit te bepalen.

We staan dus, wat de rangorde der wegen betreft, voor volgend eenvoudig schema : hoofdwegen (steeds aangeduid met het op zijn punt staand vierkant);

secundaire wegen, door de omgekeerde gelijkzijdige driehoek, tenzij het aarden wegen of dwarsverbindingen betreft of openbare wegen die niet verder lopen dan de aansluiting. Deze drie zijn uiteraard secundair;

onbepaalde wegen : de andere wegen.

Plaatsing van een op zijn punt staand vierkant op de openbare weg, die als hoofdweg dient beschouwt, verplicht tot het plaatsen van de omgekeerde driehoek op de openbare weg of op de openbare wegen die, als secundaire wegen moeten worden beschouwd (art. 51).

Waar een hoofdweg is, zal dus steeds een secundaire weg zijn. Inderdaad, alleen zo hij aangeduid is met een bord, wordt een weg een

hoofdweg; de andere weg is dus noodzakelijk een onbepaalde weg en moet van een omgekeerde gelijkzijdige driehoek worden voorzien; de andere weg is nooit een uiteraard-secundaire weg (art. 52), daar de aanwezigheid van zulk een secundaire weg het nutteloos zou maken op de eerste weg een op zijn punt staand vierkant te plaatsen, vermits die eerste weg, ook zonder dat teken, de voornaamste van beiden is.

Aansluiting, splitsing of kruising van twee hoofdwegen is uitgesloten. Het heeft inderdaad geen zin op elk der twee wegen een op zijn punt staand vierkant te plaatsen, indien er slechts twee wegen zijn. Indien op het kruispunt meer dan twee wegen mekaar snijden, zal slechts één dezer verschillende wegen een hoofdweg zijn en de andere wegen zullen secundaire wegen zijn. Inderdaad zegt artikel 51 dat het plaatsen van het op zijn punt staand vierkant op *de openbare weg*, die als hoofdweg dient beschouwd, het plaatsen noodzakelijk maakt van de omgekeerde driehoek op de openbare weg *of op de openbare wegen* die als secundaire wegen moeten beschouwd worden.

Theoretisch zijn er bij aansluiting, splitsing of kruising van twee wegen, tien mogelijkheden.

Ofwel zijn de wegen van ongelijke rang, nl. 1° hoofdweg en niet-vermelde weg; 2° hoofdweg en door bord aangeduide secundaire weg; 3° hoofdweg en uiteraard-secundaire weg; 4° een niet-vermelde weg en een door bord aangeduide secundaire weg; 5° een niet-vermelde weg en een uiteraard-secundaire weg; 6° een door bord aangeduide secundaire weg en een uiteraard-secundaire weg.

Ofwel zijn de wegen van gelijk belangrijkheid, nl. 7° twee hoofdwegen; 8° twee niet-vermelde wegen; 9° twee door bord aangeduide secundaire wegen; 10° twee uiteraard-secundaire wegen.

Onder de huidige voorrangsregeling doen van die tien gevallen er zich acht regelmatig voor; twee ervan kunnen we als vrij onwaarschijnlijk of onmogelijk uitsluiten, nl. het samentreffen van een door bord aangeduide secundaire weg met een uiteraard secundaire weg en het samentreffen van twee door bord aangeduide secundaire wegen.

De nieuwe voorrangsregeling — door vervanging van de diverse voorrangswegen door de enige met bord aangeduide voorrangsweg — beperkt de door de weggebruikers op te lossen acht gevallen tot vier.

Inderdaad. Slechts door plaatsing van een

bord wordt een weg tot voorrangsweg en de plaatsing van het voorrangsbord brengt de plaatsing mee van het driehoeksbord op de andere wegen. Aldus vervallen volgende twee mogelijkheden: samentreffen van hoofdweg en niet-vermelde weg; van niet-vermelde weg en door bord aangeduide secundaire weg. In het eerste geval immers wordt door plaatsing van de driehoek de niet-vermelde weg een secundaire weg; in het tweede geval wordt de niet-vermelde weg door plaatsing van het voorrangsbord een hoofdweg.

Een derde hypothese die, als strijdig met artikel 51, wegvalt, is de kruising van twee hoofdwegen. Eindelijk wordt een vierde geval onmogelijk: het samentreffen van een uiteraard-secundaire weg met een hoofdweg. Inderdaad, zo een weg uiteraard secundair is, hoeft de andere weg niet door plaatsing van een bord tot voorrangsweg gemaakt.

Van de acht gevallen blijven er dus vier over: 1° hoofdweg en door bord aangeduide secundaire weg; 2° niet-vermelde weg en uiteraard-secundaire weg; 3° twee niet-vermelde wegen; 4° twee uiteraard-secundaire wegen.

Mogelijk zal men beweren dat een vijfde geval toch blijft bestaan, nl. het samentreffen van een niet-vermelde weg met een door bord aangeduide secundaire weg — en ter staving aanvoeren dat zo artikel 51 het plaatsen oplegt van de driehoek, wanneer een voorrangsbord op de andere weg staat, dit artikel niet de plaatsing oplegt van een voorrangsbord zo zich op de andere weg een omgekeerde driehoek bevindt.

Op eerste lezing zou artikel 51 zo kunnen geïnterpreteerd worden: inderdaad, beide gevallen hebben beslist niet dezelfde gevolgen. Zo men op de ene weg het prioriteitsbord plaatst en nalaat op de andere weg de omgekeerde driehoek aan te brengen, komt men noodzakelijk tot ongevallen, wanneer de laatste weg rechts uitkomt op de hoofdweg, die men niet als dusdanig kan herkennen, daar het prioriteitsteken op ongeveer 100 meter vóór het kruispunt wordt geplaatst (zie art. 133, 14°). De weggebruiker heeft geen reden om te twifelen dat de twee wegen van gelijke belangrijkheid zijn en de voorrang van rechts dus toepasselijk is.

Zo men echter op de ene weg het driehoeksbord plaatst en nalaat op de andere weg het voorrangsbord te plaatsen, zijn geen ongevallen te vrezen. Wie zich op de laatste weg bevindt meent dat deze hem geen voorrang verleent, vermits hij het driehoekig bord niet ziet dat

zich op de andere weg eveneens 100 meter van het kruispunt bevindt (art. 133, 4°).

Die toestand heeft, zoals men ziet, niets gevaarlijks. Indien immers de secundaire weg links uitkomt op de andere weg, brengt eerbiediging van het door de omgekeerde driehoek opgelegde verbod, toepassing mede van de prioriteit van rechts. Komt echter de secundaire weg rechts uit op de andere weg, dan moet de weggebruiker op deze laatste weg noodzakelijk oordelen dat hij voorrang laten moet, terwijl op zijn beurt de andere weggebruiker, door de driehoek verwittigd, weet dat de eerste weggebruiker voorrang heeft.

Men zou dus uit de tekst van artikel 51 en uit het feit dat de afwezigheid van voorrangsbord geen gevaarlijke situatie schept kunnen afleiden, dat niets de gemeente verplichten kan een voorrangsbord te plaatsen als tegenhanger van een reeds geplaatste omgekeerde driehoek.

Die interpretatie is, naar wij menen, onjuist.

Ons inziens brengt de plaatsing van een driehoek de verplichting mede op de andere weg een prioriteitsbord te plaatsen. Wij steunen deze mening op logische, praktische en tekstkritische gronden.

De bedoeling van de verkeersregeling is en moet zijn de veiligheid te verhogen zonder de drukte van het verkeer, noch de steeds aangroeiende snelheid te beperken. Het feit alleen dat het vlotte verloop van het verkeer gehinderd wordt omdat, in het hierboven aangehaalde en absoluut niet denkbeeldige geval, twee weggebruikers van mekaar menen dat de andere voorrang heeft, motiveert voldoende de verplichting om steeds beide wegen te signaleren.

De andere mening zou trouwens het bevoegde bestuur voor een vrij dwaas probleem stellen. Plaatst men eerst het prioriteitsbord, dan moet men ook de driehoek plaatsen. Begint men met de driehoek te plaatsen, dan hoeft men niet het voorrangsbord aan te brengen. De gemeenten zouden dus de kosten van één bord sparen door steeds de driehoek alléén aan te brengen, met het gevolg dat geen enkel voorrangsbord zou worden gebruikt.

Eindelijk nog een tekstargument. Het nieuwe artikel 55 spreekt van openbare wegen, die niet voorzien zijn van de vereiste *tekens* om de verkeersvoorrang aan te duiden. Het gebruik van het meervoud wijst er op dat zo men op een kruising van twee onbepaalde wegen de prioriteit van rechts wil behouden, men op elk der beide wegen de tegenhanger moet aanbrengen van het bord op de andere weg.

Zo wordt de zaak o.a. ook in Nederland opgevat. Dit blijkt uit de eigenaardige formulering van artikel 25, 2° van de Wegenverkeersbeschikking van 15 Februari 1939, waarin wordt bepaald, dat een voorrangsweg wordt kenbaar gemaakt door het voorrangsbord langs de voorrangsweg zelf en door het driehoeksbord op elke verharde zijweg. De zijweg wordt dus niet afzonderlijk aangeduid. Aanduiding van de hoofdwegen geschiedt echter door plaatsing van borden en op de hoofdweg en op de zijweg.

* * *

Het invoeren van de verplichting voor de weggebruiker die op het kruispunt links wil inslaan, eerst zoveel mogelijk naar links uit te wijken (art. 31, 2°) en de toelating op het kruispunt rechts voor te steken wanneer een eerste weggebruiker naar links uitgeweken is (art. 33, 2°), betekenen een werkelijke verbetering van de huidige verkeersregeling. Sinds jaren bestond de gewoonte op drukke kruispunten, in strijd met de verplichting uiterst rechts te houden, oogluikend toe te laten dat de wachtende voertuigen zich in verschillende rijen opstelden. Deze tolerantie werd bekrachtigd door het besluit van 8 Juli 1941, dat in voege bleef tot 31 Augustus 1945.

Waar dit laatste besluit echter drie rijen voorzag, kent het besluit van 18 October 1946 slechts twee rijen. Wie rechtdoor wil rijden en wie rechts wil inslaan blijven in dezelfde rij. Deze oplossing is doelmatiger.

Inderdaad, wie rechts wil inslaan kan dit steeds zonder hinder voor het verkeer doen, indien hij zonder hinder voor het verkeer kan rechtdoor rijden. Wie rechts inslaat hoeft zich, juist zoals wie rechtdoor rijdt, enkel te bekommeren om het verkeer op de andere weg, terwijl wie links inslaat tevens rekening moet houden met het verkeer op zijn eigen weg. Op een kruispunt met gekleurde seinen mag men steeds rechts inslaan als met rechtdoor mag rijden, ook op een weg met verschillende rijwegen. (2)

Wie rechts wil inslaan zal dus nooit het achter hem komende doorgaande verkeer stremmen. Een speciale file is dus overbodig.

De toelating om aan een kruispunt rechts voor te steken als de eerste weggebruiker naar links heeft afgezet, werd in het besluit van 8 Juli 1941 niet uitdrukkelijk voorzien, doch door de rechtspraak (3) als logisch gevolg afgeleid en uit de verplichting voor de eerste weggebruiker zich links op de rechterzijde van de weg op te stellen, en uit het verbod voor de

volgende weggebruiker op de linkerzijde van de weg voor te steken. Deze rechtspraak wordt door het nieuwe besluit dus reglementair vastgelegd.

De nieuwe tekst als 2° aan artikel 31 en aan artikel 33 toegevoegd, brengt echter zekere moeilijkheden. Wie links wil inslaan moet zich zoveel mogelijk links opstellen zonder het verkeer uit de tegenovergestelde richting te hinderen. Wil « *zoveel mogelijk* » zeggen dat hij op de linker helft van de weg moet of mag komen als er geen tegenliggend verkeer is? Beslist niet, vermits artikel 27 de weggebruikers verplicht de rechterzijde te houden en zo mogelijk de linkerhelft van de zijweg vrij te laten. Dat het verboden is de tegenligger te hinderen, betekent trouwens niet dat men andere weggebruikers wel mag hinderen. Het spreekt b.v. vanzelf dat ik niet op de linkerhelft mag komen en aldus beletten dat iemand van op de andere weg mijn weg zou inslaan.

Wij bevinden ons trouwens op een kruispunt en op kruispunten mag men niet links voorsteken, zelfs niet op de rechterzijde. Men mag slechts rechts voorsteken, d.w.z. men mag voorsteken zo men zijn reglementaire plaats niet verlaat. Deze verplichting houdt rekening niet met de tegenligger, maar met de weggebruiker op de andere weg. Het zou dan ook totaal onbegrijpelijk zijn, moest men aan een weggebruiker toelaten zonder noodzaak op de linkerhelft van de weg te komen wanneer hij in principe de reglementaire plaats niet verlaten mag en op een kruispunt is de reglementaire plaats de uiterste rechterzijde (art. 29). Zoveel mogelijk naar links uitwijken betekent dus op de rechterhelft zoveel mogelijk links uitwijken, dus tot tegen de wegas.

Praktisch stelt het geval zich trouwens niet. Ofwel is het verkeer er druk; dan komen er tegenliggers en is er trouwens plaats om zich links op te stellen zonder de rechterhelft te verlaten. Ofwel is het een stil kruispunt en hoeft de weggebruiker, die links wil inslaan, niet eerst naar links af te zetten, omdat toch niemand achter hem komt.

Het hoeft amper aangemerkt dat de toelating rechts voor te steken — als de voorop rijdende weggebruiker links afzet — niet betekent dat men naar keuze of rechts of links dien eersten weggebruiker mag voorsteken. De toelating rechts voor te steken geldt immers enkel op kruispunten, waar voorsteken verboden was en links voorsteken verboden blijft. Die toelating is dan ook een uitzondering op het verbod voor

te steken (art. 33, 2°). De klemtoon ligt niet op *rechts*, maar op *voorsteken*. Het ware dan ook misschien beter geweest het omgekeerde te doen van wat men heeft gedaan en die uitzondering in artikel 36 te formuleren en er in artikel 33 naar te verwijzen. •

* * *

Zo de aanvulling van artikel 31 en van artikel 33 niets dan voordelen biedt, is de daaruit voortvloeiende wijziging van artikel 57, 2° van nog veel groter belang.

Het huidige artikel 57, 2° zegt dat de weggebruiker, die links wil afdraaien, de doorgang niet mag afsijden voor degene die zijn weg vervolgt. Van den beginne was de rechtspraak verdeeld over de vraag of wie links afdraaide voorrang diende te laten, zowel aan de weggebruiker die volgde als aan de tegenligger, ofwel aan deze laatste alleen.

In ongeveer chronologische orde ontstonden drie opvattingen :

Eerste stelling : Wie links afdraait is uitsluitend verantwoordelijk, daar wie in strijd met artikel 36, 4° voorsteekt, zijn weg vervolgt en dus de voorrang van artikel 57, 2° kan invoeren.

Tweede stelling : Wie links afdraait begaat een fout. Wie aan een splitsing, aansluiting of kruising voorsteekt, begaat insgelijks een fout en beide weggebruikers zijn deels verantwoordelijk. Wat de graad hunner verantwoordelijkheid betreft evolueerde de rechtspraak. Waar eerst geoordeeld werd dat wie links afslaat de grootste fout begaat, werd later gevonnis dat integendeel hij die in strijd met artikel 36, 4° voorsteekt, het grootste deel der verantwoordelijkheid moet dragen.

Derde stelling : Wie aan een splitsing, aansluiting of kruising voorsteekt, is alleen verantwoordelijk. Wie links afdraait snijdt niet den doorgang af, maar maakt de weg vrij voor wie volgt.

Op uitzonderingen na was de rechtspraak sinds het Cassatie-arrest van 7 Juli 1936 (4) het eens geworden, dat de weggebruiker die zijn weg voortzet, de weggebruiker is die normaal en regelmatig zijn weg voortzet. Dit arrest werd in 1938 nog bestempeld als « een principiësarrest dat als dsudanig erkend werd door de rechtsleer, die er zich mee heeft beziggehouden ». (5)

Waar het besluit van 8 Juli 1941 een prachtige gelegenheid bood die enige gezonde oplossing in de tekst zelf vast te leggen, bepaalde men toen integendeel dat wie links wilde afslaan

voorrang moest laten aan de bestuurders van voertuigen, die hem bij het vervolgen van hun weg zouden kruisen of voorsteken!

Het besluit van 18 October 1946 treedt de door de rechtspraak bevochten interpretatie van artikel 57, 2° bij. De weggebruiker die links wil afdraaien, mag de doorgang niet afsnijden van degene die zijn weg vervolgt, *onverminderd de bepalingen van artikel 31, 2°*, dat aan de bestuurders van voertuigen die links willen afslaan, oplegt zoveel mogelijk naar links uit te wijken, *na de weggebruikers die hem volgen hiervan te hebben verwittigd* en zonder het verkeer te hinderen dat uit de tegenovergestelde richting komt. Wie links inslaat, hoeft dus nu geen voorrang te laten aan de weggebruiker die volgt; hij hoeft hem enkel te verwittigen, zodat die weggebruiker hem rechts kan voorsteken.

* * *

Een laatste belangrijke verbetering is dat nu ook aan kruispunten uiterst rechts dient gehouden, zoals aan splitsingen en aansluitingen.

* * *

Om te eindigen kan nog gewezen worden op een aantal verbeteringen die van minder belang zijn omdat de betwistingen, waaraan ze een einde stellen, ofwel zuiver academisch bleven ofwel nooit ernstig werden opgevat.

Artikelen 29 en 36 zijn thans toepasselijk bij het naderen, bij het oversteken en bij het verlaten van en niet alleen op splitsingen, aansluitingen of kruisingen.

Het voorsteken moet thans *links* van de voor te steken weggebruiker geschieden en niet *aan de linkerzijde* van deze weggebruiker.

De hoorn mag thans gebruikt worden om de nodige waarschuwingen te geven aan de weggebruiker die voorafgaat, zoals in Nederland, Frankrijk en Duitsland het geval is, om hem het verlangen kenbaar te maken dat men wil inhalen.

De laatste artikelen van het nieuwe besluit betreffen de signalisatie.

* * *

De vorm van het nieuwe besluit is slordig, vol taalfouten, vol afwijkingen tussen de teksten, enz. In het laatste artikel b.v. wordt aangeduid welke artikelen na twee maanden en welke artikelen na een jaar van kracht worden. Men spreekt daarin niet van artikel 4, noch van artikel 15. Dat beide artikelen van kracht zouden worden 10 dagen na de publicatie van het besluit, is zeker niet de bedoeling, vermits artikel 3, dat eerst na twee maanden van kracht wordt, bepalingen bevat waarheen artikel 4 verwijst. De inhoud van het besluit verdient integendeel niets dan lof. Ook op internationaal gebied zijn de besproken wijzigingen een aanwinst. Het aanduiden van wegen van ongelijke waarde gebeurt in Frankrijk en Duitsland uitsluitend door borden. In Nederland kent men, als enige uitzondering, de onverharde weg die, zoals bij ons, uiteraard secundair is. Indien men hier meteen die ongelukkige weg « die niet verder dan de aansluiting loopt », had afgeschaft, zouden we totaal niets hebben aan te merken.

ROBERT ERKENS,
Advocaat te Antwerpen.

(1) *In de bebouwde kommen* : a) de openbare wegen met meer dan één rijweg; b) de openbare wegen waarop minstens één spoorweg loopt.

Buiten de agglomeratie : a) de elf radiale wegen die het besluit opsomt; b) de wegen aangewezen door kilometerpalen met rode kop.

(2) In dit geval echter zal wie rechts inslaat moeten stilstaan voor het op de tweede weg eveneens geopende doorgaande verkeer.

(3) Boetstraffelijke Rb. Antwerpen, 10de Kamer, 17 Februari 1944; Bull. Ass. 1944 p. 318 - Pol. Fosses, 23 Februari 1944; idem, p. 321 - Pol. Eekloo, 16 Februari 1944; idem p. 315.

(4) Rec. Gen. Ass. et Resp. 1936, nr 2208.

(5) Boetstraffelijke Rb. Aarlen; 7 Januari 1938; Rev. Gen. Ass. et Resp. 1938, nr 2677.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 13 November 1946.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. De Clippele.

Advokaat-Generaal : M. Janssens de Bisthoven.

MOTIVEERING VAN VONNISSEN EN ARRESTEN. — BIJKOMENDE BETICHTING NA VERZET.

Wanneer een arrest beslissende over een bijkomende betichting ingebracht na verzet van den betichte,

dezen eisch van het Openbaar Ministerie onontvankelijk verklaart om reden dat deze feiten reeds vóór den oorspronkelijken eisch gekend waren, kan deze motiveering niet als toereikend beschouwd worden. Deze motiveering laat inderdaad niet blijken of volgens den rechter ten gronde de feiten, die het voorwerp uitmaken van de nieuwe betichting, al of niet begrepen waren bij de vroegere feiten der tenlastelegging waarover definitief beslist werd.

Auditeur-Generaal t./ Spiers Edmond.

Het Hof,

Gehoord Raadsheer de Clippele in zijn verslag en op de conclusie van den Heer R. Janssens de Bisthoven, Advocaat Generaal;

Gelet op het bestreden arrest gewezen door het Militair Gerechtshof zetelende te Gent op 7 Oogst 1946;

Over het eenig middel : schending van art. 97 van de Grondwet, te weten onvoldoende motiveering uitkomende op gebrek van motiveering, doordat het bestreden arrest, na wettig beslist te hebben op het beroep tegen een vonnis op verzet waarbij verweerder veroordeeld was wegens inbreuk op artikele 113 en 117 van het Strafwetboek (wapendracht tegen België) — feiten I, ten onrechte niet ontvankelijk verklaart den eisch van het Openbaar Ministerie in zake bijkomende inbetichtingstelling ingesteld na het vonnis bij verstek en gesteund op inbreuken op art. 118 van het Strafwetboek, op de wet van 22 Maart 1940 of minstens op de wet van 29 Juli 1934 (het dienen van 's vijands politiek en deel-maken van Staatsvijandelijke groepeerings van verbodene milities) — feiten II : dit zonder de beslissing voldoende te motiveeren, dat immers het bestreden arrest, na terecht het beginsel herinnerend te hebben dat een vonnis bij verstek, ten aanzien van het Openbaar Ministerie dat geen beroep ingediend heeft kracht heeft van rechterlijke gewijsde, verder ten onrechte dit beginsel toepast in zake feiten II der dagvaarding met deze enkele beweegredenen overgenomen uit het vonnis a quo, « dat de nieuwe eisch van het Openbaar Ministerie, gesteund op feiten die reeds voor den oorspronkelijken eisch gekend waren, niet ontvankelijk is », zoodat dit arrest niet vaststelt dat deze feiten II behooren tot het kader van de verzetszaak, zijnde de eenige feiten voor dewelke het vonnis bij verstek kracht van gewijsde heeft ten aanzien van het Openbaar Ministerie;

Overwegende dat het bestreden arrest het vonnis a quo bevestigt en er de beweegredenen van overneemt; dat dit vonnis a quo eerst beslist over de feiten I van de dagvaarding (verzet tegen de veroordeeling wegens inbreuk op art. 113 en 117 van het Strafwetboek te weten tegen België de wapens hebben genomen) als lid der Waffen SS en GFP;

Dat dit vonnis verder beslist over de feiten II van deze dagvaarding, zijnde de bijkomende inbetichtingstelling ingesteld door het Openbaar Ministerie na het vonnis bij verstek, wegens inbreuk op art. 118bis van het Strafwetboek, op de wet van 22 Maart 1940 en van 29 Juli 1934 om 's vijands politiek te hebben gediend en deel gemaakt te hebben van Staatsvijandelijke groepeerings of van verbodene milities als lid van het V. N. V., De Vlag en de Algemeene SS Vlaanderen;

Dat voor de feiten I het vonnis beslist dat de feiten bewezen zijn mitsdien verstaande dat verweerder geen lid was van de Waffen SS en van de GFP;

Dat voor de feiten II, het vonnis de eisch van het Openbaar Ministerie onontvankelijk verklaart met de motiveering dat : « de feiten reeds voor den oorspronkelijken eisch gekend waren »;

Overwegende dat deze motiveering onvoldoende en dubbelzinnig is, en dus uitkomt op een niet be-

staande motiveering; dat zij immers onzeker laat of het Militair Gerechtshof den eisch onontvankelijk verklaart om de eenige reden dat het Openbaar Ministerie deze feiten reeds kende vóór het vonnis bij verstek ofwel of deze feiten, aldus gekend door het Openbaar Ministerie, naar het oordeel van het Militair Gerechtshof begrepen zijn in de telastlegging voor feiten I waarover het vonnis bij verstek definitief beslist heeft ten aanzien van het Openbaar Ministerie, en aldus het toezicht van het Hof onmogelijk maakt;

En overwegende — voor feiten I — dat de bestreden beslissing werd geveld op een rechtspleging waarin de substantieele of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de uitgesproken veroordeelingen overeenkomstig de wet zijn;

Om deze redenen :

Verbreekt het bestreden arrest doch enkel in zoover beslissende over feiten II, het den eisch van het Openbaar Ministerie onontvankelijk verklaard heeft;

Beveelt dat dit arrest zal overgeschreven worden in de registers van het Militair Gerechtshof te Gent en dat melding er van zal gemaakt worden op den kant van het — ten deele — verbroken arrest;

Kosten ten laste van den verweerder;

Verwijst de zaak, beperkt zooals hierboven aangeduid, naar het Militair Gerechtshof anders samengesteld.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 28 Oktober 1946.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. de Cocqueau des Mottes.
Advocaat-Generaal : M. R. Hayoit de Termicourt.

STRAFFVORDERING. — VERJARING. — SCHORSING.

De vermelding in een arrest dat de verjaring der publieke vordering geschorst werd, omdat de betichte van 30 November 1942 tot 6 Maart 1946 in het buitenland verbleef, laat op zich zelf niet toe wettelijk de schorsing dezer verjaring te aanvaarden en dient verbroken.

Van Hemelrijck Ed. t./ Op. Min.

Het Hof,

Gehoord Raadsheer de Cocquéau des Mottes in zijn verslag en op de conclusie van den Heer R. Hayoit de Termicourt, Eersten Advocaat Generaal;

Gelet op het bestreden arrest op 31 Mei 1946 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het eerste middel gesteund op de schending van artikelen 22 der wet d.d. 17 April 1878 en 97 der Grondwet, daar het arrest ten onrechte beslist dat de verjaring van de publieke vordering onderbroken werd van 30 November 1942 tot 6 Maart 1946, ten gevolge van het verblijf van den aanlegger in het buitenland;

Overwegende dat het arrest den aanlegger tot correctioneele straffen veroordeelt wegens overtredingen van artikelen 56 en 509 bis van het Straf-

wetboek, gepleegd op 12 April en 24 Juni 1942;

Overwegende dat het arrest dat de publieke vordering door verjaring niet is vervallen, « aangezien de verjaring regelmatig geschorst werd van den 30 November 1942 tot 6 Maart 1946, tijdspanne gedurende dewelke beklagde in het buitenland verkeerde »;

Overwegende dat uit de eenige vaststelling dat de aanlegger sinds 30 November 1942 tot 6 Maart 1946 in het buitenland verkeerde wettelijk niet kan afgeleid worden dat de verjaring der publieke vordering geschorst werd gedurende dit verblijf in het buitenland;

Dat het arrest de in het middel aangeduide wetsbepalingen heeft geschonden;

Om deze redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding er van zal gemaakt worden op den kant van de vernietigde beslissing;

Kosten te dragen door den Staat;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 26 Februari 1945.

Voorzitter: M. Lagae.

Raadsheeren: MM. Vandermersch en Thienpont.

Advocaat Generaal: M. Vermeulen.

AANSPRAKELIJKHEID DER GEMEENTE. — DECREET 10 VENDEMAIRE JAAR IV.

Het is volkomen ten onrechte dat zou beweerd worden dat de bijzondere aansprakelijkheid der gemeente ingevolge het decreet van 10 Vendemiaire jaar IV afgeschaft zou zijn geworden door de wet van 10 Mei 1919 betreffende de oorlogsschade.

Het feit dat een belangrijk gedeelte van het politiepersoneel eener gemeente gemobiliseerd is geworden tengevolge van de oorlogsomstandigheden ontslaat geenszins de gemeente van hare verplichting de openbare orde te handhaven en schakelt tegenover haar de toepassing van het decreet van 10 Vendemiaire jaar IV niet uit.

De grondslag van het decreet van 10 Vendemiaire jaar IV berust niet alleen op het vermoeden dat de noodige voorzorgsmaatregelen door de gemeentelijke overheid niet werden getroffen, maar tevens en hoofdzakelijk op de solidariteit tusschen al de inwoners der gemeente.

Wanneer militairen, die ontsnapten aan de tucht van hun oversten, zich samen met de burgerbevolking in de Meidagen 1940 schuldig gemaakt hebben aan plunderingen, is de Belgische Staat samen met de gemeente voor een gedeelte van de veroorzaakte schade aansprakelijk.

Stad Gent t/ Compagnie générale d'approvisionnements.
Belgische Staat.

Overwegende dat de Belgische Staat « Ministerie van Landsverdediging » verklaart het geding te hernemen hangend tusschen den Belgischen Staat Ministerie van Financiën en de andere partijen in zaak;

Overwegende dat appellante, tegen allen schijn van werkelijkheid in, voorhoudt dat de aansprakelijkheid der gemeenten, ingericht door het decreet van 10 Vendemiaire jaar IV, bepaald afgeschaft is geweest door de wet van 10 Mei 1919, ten minste wanneer de feiten die tot deze verantwoordelijkheid aanleiding geven, in oorlogstijd zijn gebeurd;

Overwegende, immers, dat de wet van 10 Mei 1919 uitsluitend de herstelling beoogt der schade aangericht door de oorlogsverrichtingen van 1914-1918 en dat artikel 2 par. 5 dezer wet, uitzonderingswijze als oorlogsschade aanziet, op voorwaarde dat ze plaats vonden tijdens de ontruiming van gedeelten van het grondgebied en dank aan de ontreding der openbare machten, beschadigingen en vernielingen voor welke de gemeente, in beginsel, aansprakelijk zoude zij, overeenkomstig de schikkingen van het decreet van Vendemiaire;

Overwegende dat het tijdelijk en uitzonderlijk karakter van deze schikking door gansch de economie der wet bewezen is, dat zij er overigens alleenlijk toe strekt met oorlogsschade gelijk te stellen, beschadigingen die geen rechtstreeks verband houden met krijgsverrichtingen;

Dat het tijdelijk en uitzonderlijk karakter der wet zelf, die alleenlijk het verleden beheerscht, door appellante niet wordt betwist; dat zij echter niet het minste argument inbrengt dat van aard is te laten vermoeden dat de wetgever van 1919, door het beoogd artikel, voor de toekomst, de aansprakelijkheid der gemeenten bepaald heeft willen afschaffen een een bestendig uitwerksel willen geven aan dit enkel deel van een artikel van een tijdelijke wet;

Dat de eerste rechter ook verkeerdelijk het ophouden der verantwoordelijkheid der gemeenten schijnt te doen afhangen van de toekomstige wetgeving op de oorlogsschade, dat het echter aan den wetgever zal behooren dit vraagpunt te regelen;

Overwegende dat het, derhalve, overbodig is op te zoeken of de voorwaarden van ontlasting, door de wet van 10 Mei 1919 gesteld, in zake vervuld zijn;

Overwegende dat appellante, ten einde overeenkomstig zekere rechtspraak, van hare verantwoordelijkheid ontheven te worden, aanvoert dat ze wettelijk of door overmacht belet is geweest in de uitvoering van hare verplichting de openbare orde te handhaven en aantoonde dat de twee derden van hare politiekrachten gemobiliseerd waren, dat de overblijvende leden van het politiekorps ontwapend waren geweest en dat ze vruchteloos de hulp van de Rijkswacht en van het leger ingeroepen heeft om een einde aan de wanorde te stellen;

Overwegende dat de mobilisatie van een deel der politiebeambten niet als rechtvaardiging kan worden aangenomen daar appellante voor plicht had dit korps door hulpkrachten aan te vullen;

Dat zij ook niet aanvoert dat de ontwapening van dit korps op hooger bevel geschiedde, zoodat deze maatregel als eene onvoorzichtigheid van harentwege moet worden bestempeld;

Dat zij verder niet bewijst noch aanbiedt te bewijzen dat ze vruchteloos bijstand aan de rijkswacht of aan het leger heeft gevraagd;

Overwegende dat ook uit het oog niet mag verloren worden dat de verantwoordelijkheid, door het

decreet van Vendemiaire ingericht, niet alleen berust op het vermoeden dat de noodige voorzorgsmaatregelen niet getroffen werden maar ook en hoofdzakelijk op de solidariteit tusschen de inwoners der gemeente, dewelke voor plicht hebben zich van alle wanordelijkheden te onthouden, maar wat meer is, zich tegen deze wandaden, te verzetten, dat, in de zaak, het strafrechterlijk onderzoek reeds bewezen heeft dat tal van inwoners der stad verre van de plundering te beletten, aan deze hebben deelgenomen; dat de eerste rechter overigens met gegronde redenen heeft beslist dat de aangeklaagde feiten het oproerig karakter vertoonden, door het decreet van Vendemiaire vereischt;

Overwegende dat de oproeping in vrijwaring door appellante tegen den Belgischen Staat gericht, steunt op het feit dat georganiseerde en geënkadreerde legerbenden het magazijn van oorspronkelijke eischers zouden opengebroken hebben en de bestaande koopwaren deels weggevoerd, deels aan de bevolking uitgedeeld, mogelijk om te beletten dat deze waren in de handen van den vijand zouden vallen, — of plichtvergetene militairen die misbruik makende van gebrek aan toezicht van hunne oversten, hun cantonnementen hadden verlaten en zich aan de aangeklaagde wandaden overgegeven;

Overwegende dat de militairen organen zijn van den Staat, wanneer zij in de uitvoering van hunne bediening handelen; dat in de troebele Meidagen, binst dewelke bewuste feiten zich hebben voorgedaan, de opvatting der bediening der militairen, in breeden zin moet genomen worden en het niet volstaat te beslissen dat plunderen nooit in hunne bediening valt, maar dat, ware het ook bewezen, een georganiseerde en geënkadreerde legertroep, in de verkeerde meening dat alle voorraden aan den vijand moeten onttrokken worden, stelselmatig de magazijnen had begonnen leegmaken, militairen zoo handelend, als organen van den Staat zouden moeten aanzien worden;

Dat, anderzijds, indien door gemis aan waakzaamheid en krachtdadigheid van de oversten, soldaten vrij hun kantonnementen konden verlaten om te gaan plunderen, deze nalatigheid van de oversten in hunne bediening van aard is de verantwoordelijkheid van den Staat in 't gedrang te brengen en het niet opgaat, als verschooning te beweren dat het leger alsdan in eenen zwaren strijd om het leven gewikkeld was; dat het juist in zulke omstandigheden is dat de oversten meer dan ooit tucht en plichtbesef moeten handhaven;

Overwegende, vermits, zooals de eerste rechter het aanstipt, de oproeping in vrijwaring enkel een verhaal is, tegen de daders en medeplichtigen aan misdrijven en tegen degene wiens orgaan zij zijn, het eventueel contributoir aandeel van den Staat in de gebruikelijke schadevergoeding slechts zal kunnen vastgesteld worden nadat het Hof voldoende zal worden ingelicht over den aard en den omvang der deelneming der militairen aan de plundering; dat echter de kortbondige verslagen van de Politie betreffende de feiten eenvoudig de tusschenkomst van militairen vermelden zonder deze omstandig te bepalen; dat de feiten waarvan appellante het bewijs aanbiedt in haar besluiten van 19 December 1943 dienend zijn en tot bewijsvoering mogen aan-

genomen worden, mits toevoeging van hierna bepaalde omstandigheden.

Om deze redenen :

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord den heer Advocaat-Generaal Vermeulen in zijn advies;

Geeft akte aan den Blegischen Staat, Ministerie van Landsverdediging, dat hij de instantie hervat hangend tusschen den Belgischen Staat (Ministerie van Financiën) en de andere partijen in de zaak; Ontvangt het hooger beroep;

Verklaart het ongegrond, verwerpt het en bevestigt het bestreden vonnis voor zooveel het appellante verantwoordelijk heeft verklaard voor de schade door eerste geïntimeerde Compagnie Générale d'Approvisionnements geleden en alvorens verder te beslissen, machtigt appellante te bewijzen dat de militairen een georganiseerde legerbende uitmaakten welke onder de leiding van gegradeerden in de magazijnen van eerste geïntimeerde zijn binnengedrongen en er stelselmatig koopwaren hebben genomen, geladen en weggevoerd niet allen met den camion en aanhangwagen van eerste geïntimeerde maar — met legerwagens, mogelijk in de verkeerde meening dat deze waren niet in handen van den vijand mochten vallen, of dat de plundering op touw gezet door losse plichtvergetende militairen die misbruik makende van een gemis aan toezicht en aan krachtdadigheid van hunne oversten, hunne kantonnementen hadden verlaten, de zijdeur van het magazijn van eerste geïntimeerde hebben opengebroken en tot plunderen zijn overgegaan — tegenbewijs aan geïntimeerden;

Benoemt om tot het enkwest over te gaan, enz. Kosten voorbehouden.

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5e Kamer, — 9 November 1946.

Voorzitter : M. Claessens.

Advocaat-General : M. Potvin.

Pleiter : Mr Roppe.

ZUIVERING IN ZAKE BURGERTROUW. — BE-SLUITWET VAN 19 SEPTEMBER 1945. — LIDMAATSCHAP VLAAMSCHE SS.

Een persoon die in het jaar 1942 lid geworden is van de Vlaamse SS, maar hetzelfde jaar zijn ontslag heeft genomen zoowel bij deze groepeerings als bij het V.N.V., kan beschouwd worden als hebbende te goeder trouw gehandeld en dient niet op de lijst van de incivieken gehandhaafd, wanneer overigens de inlichtingen ingewonnen over zijn gedrag tijdens de bezetting gunstig luiden.

Krijgsauditeur t./ Punnie.

Gehoord partijen in hun middelen en uitleg; gezien het regelmatig beroep ingesteld door den Heer Krijgsauditeur te Tongeren;

Overwegende, dat betrokkene bekend van de Vlaamse SS lid geworden te zijn in den loop van het jaar 1942, doch zijn ontslag gegeven te hebben in den loop van hetzelfde jaar, zooals hij zijn ontslag gegeven heeft van het .N.V.;

Overwegende, dat er geene slechte inlichtingen aangaande Punnie voornoemd ingewonnen werden omtrent zijn gedrag gedurende de bezetting, dat men dus kan aannemen dat hij te goede trouw gehandeld heeft en op het oogenblik van zijn toetreding tot de SS als beschermd lid niet op de hoogte was van de neigingen van gezegde organisatie en dus niet wetens en willens tot die anti-vaderlandsche organisatie toegegaan is;

Om deze beweegredenen :

Het Hof, gelet op art. 24 der wet van 15 Juni 1935; uitspraak doende bij wederspraak, zegt het beroep ontvankelijk, doch ongegrond; bevestigt het bestreden vonnis; laat de kosten van beroep ten laste van den Staat.

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5e Kamer. — 16 November 1946.

Voorzitter : M. Verreydt.
Advokaat-Generaal : M. Potvin.
Pleiter : Mr Roppe.

ZUIVERING IN ZAKE BURGERTROUW. — BESLUIT-
WET VAN 19 SEPTEMBER 1945. — LIDMAATSCHAP
DE VLAG.

Het feit van vermeld te zijn op een lijst van leden der groepeerings De Vlag levert niet noodzakelijkerwijze het bewijs van het lidmaatschap der groepeerings, des te meer daar het vaststaat dat het bestuur van De Vlag de abonnés op het tijdschrift door deze groepeerings uitgegeven als lid beschouwde.

Een persoon die in deze voorwaarden op dusdanige lijst voorkomt dient niet behouden te worden op de lijst der incivieken.

Krijgsauditeur t./ Vaninbrouckx.

Gehoord partijen in hunne middelen en uitleg; gezien het regelmatig beroep ingesteld door Vaninbrouckx voornoemd; overwegende dat ofschoon de naam van Vaninbrouckx Antonius op verscheidene lijsten van « De Vlag » voorkomt, het toch niet bewezen is dat voornoemde tot voormelde onvaderlandsche beweging togetreden is als lid;

Overwegende, dat betrokkene de materialiteit van het feit aanneemt, doch beweert slechts een abonnement op het tijdschrift « De Vlag » genomen te hebben, dat hij aldus geabonneerd op het tijdschrift was, doch niet lid was van de beweging;

Overwegende, dat de celleider van « De Vlag » te Hasselt, de genaamde Chantrain, verklaart dat het bestuur van « De Vlag » de abonnees op het tijdschrift als leden beschouwde; dat de uitleg van Vaninbrouckx aanneembaar is en dat hij hem niet als lid van « De Vlag » te Hasselt gekend heeft;

Overwegende, dat in die omstandigheden de vraag van den Heer Krijgsauditeur als niet voldoende bewezen moet aanzien worden en het nutteloos is tot het getuigenverhoor aangevraagd door Vaninbrouckx, dat als overbodig voorkomt, over te gaan;

Om deze beweegredenen :

Gelet op art. 24 der wet van 15 Juni 1935; uitspraak doende bij wederspraak; hervormt het bestreden beslissing;

Beveelt den naam van Vaninbrouckx voornoemd geschrapt zal worden van de lijst voorzien door art. 4 der besluit-wet van 19 September 1949; laat al de kosten ten laste van den Staat.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TURNHOUT

17 October 1946

Voorzitter: M. Boone.

Pleiters: Mters Josse Mertens en Janssens.

TERUGEISCHING. — VRACHTWAGEN. — OORLOGSBUIT. — VOORWAARDEN.

- I. Een terugeisiging van een voorwerp op grond der bepalingen van art. 2279 BW. is slechts mogelijk wanneer het bezit van het voorwerp in hoofde van den eischer vreedzaam, ondubbelzinnig en ten titel van eigenaar geweest is.
- II. Om een voorwerp, in casu een vrachtauto, terug op te eischen is het niet voldoende aan te toonen dat het van den eenen kant geen oorlogsbuit van de bezettende macht zou geworden zijn en van den anderen kant door het Belgische leger verwaarloosd werd, zoodat het een res derelicta zou zijn geworden, die toekomt aan den eersten inbezitnemer; eischer dient ook te bewijzen dat hij van dezen eersten inbezitnemer het eigendomsrecht van den vrachtauto op regelmatige wijze zou hebben verkregen.

Huypens t/ Hendrickx en Mij. Gavra.

Overwegende dat aanlegger de teruggave vordert van een welomschreven vrachtwagen « Chevrolet », onverminderd de gedingskosten;

Overwegende dat zoowel verweerder in hoofdeisch als verweerders in vrijwaring ontkennen dat aanlegger ooit eigenaar zou geweest zijn van de vrachtauto weskwestie; dat aanlegger inderdaad in gebreke blijft de aankoopfactuur voor te brengen en de persoon van wie hij beweert het voertuig te hebben aangekocht, blijkt den medegedeelden strafbundel krachtadig loochent hem ooit te hebben verkocht er aan toevoegende dat hij er geen eigenaar meer van was, dewijl hij ervoor vergoed was geworden door den Belgischen Staat die had had opgeëischt;

Overwegende dat verweerder in hoofdeisch beweert het betwist voertuig ten onverdachten tijde op regelmatige manier te hebben aangekocht van verweerders in vrijwaring mits de som van 112.875 frank; dat hij tot staving dezer bewering eene faktuur voorbrengt uitgaande van en ondergeteekend op 31 Mei 1945 door gezegde verweerders in vrijwaring;

Overwegende dat deze laatste op hunne beurt bescheiden voorbrengen waaruit moet blijken dat zij de vrachtauto kochten van den bezetter die hem zich toegeëigend had als oorlogsbuit;

Overwegende dat de oorspronkelijke aanlegger de zienswijze bestrijdt op grond van de volgende argumenten;

1° De besluitwet van 10 Januari 1941 laat de terugeisiging toe van goederen « die vanwege den vijand het voorwerp geweest zijn van verbeurdverklaringen, inbeslagnemingen, gedwongen ver-

koop of van alle andere maatregelen welke aanslag plegen op privaat eigendom »;

Overwegende dat bedoelde beschikking slechts dan in aanmerking komt wanneer aanlegger bewijst een eigendomsrecht op den vrachtwagen te kunnen doen gelden; dat aanlegger, na vruchteloos in besluiten te hebben gepoogd de hierboven reeds verworpen stelling van zijn eigendomsrecht — door regelmatig aankoep, — ingang te doen vinden, zich thans beroept op art. 2279 alinea 1 Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat de rechtbank om aan het bezit door aanlegger ingeroepen eene verwervende kracht te kunnen toekennen dient te onderzoeken of dit bezit wel vreedzaam, ondubbeldzinnig en ten titel van eigenaar geweest is; dat allerm minst de aangehaalde kenmerken ontbreken dewijl de wagen terstond als oorlogsbuit werd opgeëischt zoodra de vijand het bestaan ervan kende; dat blijkens niet betwiste getuigenis in den strafbundel, Huypens het tegenover-derden liet voorkomen alsof hij de vrachtauto van Verheyen gekocht had; dat hij tenslotte met zich tegenover zekeren Hainaut aan te stellen als de oorspronkelijke eigenaar, Verheyen, zich voorzeker niet heeft kunnen wijsmaken dat hij bezat ten titel van eigenaar;

Overwegende dat hieruit reeds volgt dat de ingeroepen besluitwet van 1941 niet van toepassing is en de omstandigheid dat de Staat verwaarloosd heeft gebruik te maken van alinea 2 art. 2779 Burgerlijk Wetboek in de betwisting niet ter zake dienend is;

2° De vrachtauto was op het oogenblik van zijn aankoop door aanlegger, geen oorlogsbuit noch was hij zulks geweest. Om oorlogsbuiteigendom van den vijand te zijn moest deze laatste het voertuig ofwel gedurende vier en twintig uren onbetwistbaar in zijn bezit hebben gehad of het zelf op een veilige plaats hebben geborgen. Welnu zulks was niet het geval; het was integendeel onttrokken geweest aan de opzoekingen van den vijand;

Anderzijds was gezegde vrachtwagen evenmin nog eigendom van den Belgischen Staat, hij was tijdens den veldtocht van 40 achtergelaten en de Belgische Staat heeft op geen enkel oogenblik laten blijken dat hij het eigendomsrecht ervan opvorderde; had hij zulks wel gedaan dan zou de betwiste auto van rechtswege oorlogsbuit geworden en in s' vijands handen gevallen zijn wat tegen 's lands belang was;

De wagen was dus eene res derelicta die toekwam aan den eerste inbezitnemer (Hainaut) van wien aanlegger hem verkreeg;

Overwegende dat zelfs indien deze voorstelling der feiten echt en de vrachtauto op een bepaald oogenblik eene res derelicta geworden ware, aanlegger zich dan nog angstvallig er van onthoudt de rechtbank in te lichten nopens de wijze waarop hij het betwiste voorwerp verkreeg en van wien hij het kocht; dat, volgens de hierboven weergegeven voorstelling, degene die zich de achtergebleven auto toeëigende (in casu Hainaut) er de eigenaar van zou geworden zijn en niet Verheyden van wien aanlegger beweert hem « gekocht » te hebben terwijl anderzijds hij beweert hem van Hainaut « verkregen » te hebben; dat beide beweringen

d.w.z. de aankoop en het bezit reeds hooger werden verworpen;

Overwegende dat aanlegger in gebreke blijvende te bewijzen dat hij ofwel eigenaar of zelfs maar bezitter zou geweest zijn van den betwisten vrachtauto zijn vordering iederen grond mist;

Overwegende dat ten gevolge van aanleggers toedoen, verweerder het gebruik ontzegd werd van den vrachtwagen vanaf 10 April 1946 en hij daardoor ongetwijfeld schade geleden heeft, dat verweerder echter niet aan aanlegger vergoeding vraagt van deze schade doch aan verweerders in vrijwaring voor het geval dat de vordering van Arthur Huypens zou worden toegewezen;

Overwegende dat, de hoofdeisch niet gegrond zijnde, de eisch in vrijwaring zonder voorwerp is en derhalve den tegeneisch van verweerders in vrijwaring tegen den aanlegger in hoofdeisch niet ontvankelijk werd;

Om deze beweegredenen :

En de rechtspleging geschied zijnde in het Nederlandsch naar eisch van art. 2, 32, 34, 36, 37, 41, der wet van 15 Juni 1945;

De rechtbank beslissende op tegenspraak, alle verdere of strijdige besluiten verwerpende, verklaart de zaken ingeschreven onder nummers 6570 en 6640 van den algemeenen rol, verbonden uit hoofde van verknochtheid; geeft akte aan de partijen van de door hen gevraagde schatting van het geding om te voldoen aan de wetten inzake aanleg; verklaart aanlegger in hoofdzaak ontvankelijk doch niet gegrond in zijnen eisch, wijst hem ervan af en verwijst hem in de kosten en in deze van het kortgeding, verklaart den eisch in vrijwaring zonder voorwerp; stelt verweerders in vrijwaring buiten zake zonder kosten behalve die van hunnen tegeneisch tegen den aanlegger in hoofdeisch; verklaart hunnen tegeneisch niet ontvankelijk en verwijst hen in de kosten van den tegeneisch, verwijst aanlegger in vrijwaring in de kosten van dezen eisch.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST NIKLAAS

2e Kamer. — 13 November 1946.

Alleenzetelende rechter : M. R. Behiels.

Wn. referendaris : Mr R. Verhofstede.

Pleiters : Mrs D. De Schrijver en Maro Thuysbaert.

VERVOER. — VERJARING. — RECHTSVORDERING TOT BETALING VAN DEN VERVOERPRIJS. — KORTE VERJARING TOEPASSELIIK. — EEDS-OPDRACHT NIETONTVANKELIJK.

De korte verjaring van zes maanden, voorzien bij art. 9 van de wet op het vervoercontract, is toepasselijk op de vordering tot betaling van den vervoerprijs.

De opdracht van den beslissenden eed, slaande op het al dan niet verschuldigd zijn van den vervoerprijs, is niet ontvankelijk om het wettelijk vermoeden te bestrijden voortspruitende uit de verjaring.

Koklenberg t./ Vernimmen.

Gezien het exploit van rechtsingang van 3 October 1946, beteekend dor het ambt van deurwaarder Aimé Van Puyvelde, te St. Niklaas;

Aangezien de eisch strekt tot betaling van 69.393,10 fr. vervoerkosten, over het jaar 1944 en de maand Januari 1945, met de rechterlijke intresten en verwijzing van gedaagde in de kosten; bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande verzet of beroep en zonder borgstelling;

Aangezien de verweerder, ten onrechte, de « exceptio obscuri libelli » opwerpt, daar de aanlegger zijn eisch voldoende had omschreven in de inleidende dagvaarding, en hij verder, in besluiten, alle gewenschte toelichtingen verstrekt;

Aangezien de verweerder, echter, ook de verjaring tegenwerpt en zich, te dien einde, beroept op art. 9 van de wet van 25 Augustus 1891;

Aangezien de aanlegger hiertegen aanvoert :

1° dat deze bepaling niet op hem toepasselijk is, omdat hij geen vervoerder is van beroep;

Aangezien de rechtsleer algemeen aanneemt dat de prescriptie, voorzien bij art. 9, mag opgeworpen worden tegen iederen verzender, hij weze handelaar of niet (Les Nouvelles, Dr. Comm., D. I, nr 691, bl. 722; Beltjens, Droit Comm., D. I, bl. 239, nrs 8 en 10), omdat de ingestelde vordering haar oorsprong en haar oorzaak vindt in een vervoerovereenkomst;

2° dat de betaling van den vervoerprijs zelf niet valt onder toepassing van artikel 9;

Aangezien de aanlegger zich, ter zake, steunt op twee alléénstaande vonnissen : één van de Rechtbank van Koophandel van Antwerpen van 2 September 1926 (P. A. 1926, bl. 535), dat, overigens, werd hervormd door het Hof van Beroep te Brussel op 12 Juli 1932 (P. A. 1933, bl. 465); en één van de Rechtbank van Aarlen;

Aangezien dit één vonnis van Aarlen niet kan opwegen tegen den formeelen en duidelijken tekst van artikel 92: « Al de rechtsvorderingen, ontstaan uit de overeenkomst tot vervoer, zijn verjaard na zes maanden »;

Aangezien het, eveneens, vaststaat dat de verjaring slaat op den vervoerprijs zelf; dat, zoowel de rechtsleer (Les Nouvelles, D. I, bl. 723, nr 692; Pand. Belges, V° Transport, bl. 353, nr 221bis; Beltjens, Droit Comm., D. I, bl. 239, nrs 8 en 10; Wauwermans, Contrat de transport, nr 138; Fimmers, Leergang van het Handelsrecht, bl. 239, nr 595) als de rechtspraak hieromtrent eenparig zijn (Ber. Brussel, 8 Februari 1889, Pasie. 1889, II, 343; R. v. K., Brussel, 25 October 1923, 26 Februari 1936, 30 Juni 1937, J. Comm. Brux., 1924, bl. 45; 1926, bl. 432; 1937, bl. 468; Hof v. Ber. Brussel, 12 Juli 1932, B. J. 1937, bl. 547; R. v. K. Antwerpen, 13 Mei 1911, P. A. 1911, bl. 210; 1913, bl. 101; Pasie. 1928, III, 125; R. v. K. Luik, 29 Maart 1932, Jur. Liège, 1932, 175; R. v. K. Aalst, 15 Januari 1935, J. C. Fl. 1935, 176; R. v. K. Gent, 29 Januari 1938, J. C. Fl. 1938, nr 5787 en nota; Brussel, 29 October 1926, P. A. 1927, 59; Dinant, 25 Mei 1931, Jur. App. Liège, bl. 38; R. v. K. St. Niklaas, 30 November 1943, in zake Laureys t./ Geyskens);

Aangezien de aanlegger, in ondergeschikte orde, vraagt dat hem den suppletieven eed zou worden opgedragen omtrent de echtheid der schuld;

Aangezien de aanvullende eed niet kan opgelegd worden omdat, eenerzijds, de gegrondheid van den eisch wordt betwist en er, anderzijds, hoegenaamd geen bewijzen worden voorgebracht;

Aangezien, bovendien, de verjaring een middel is om, door verloop van een zeer korten tijd, van eene verbintenis bevrijd te worden (B. W. art. 2219); dat geen enkel bewijs is toegelaten tegen het wettelijk vermoeden dat er uit voortspruit, behoudens de uitzonderingen uitdrukkelijk door de wet bepaald, namelijk bij art. 2275 van het B.W. en art. 82 van de Wet op den Wisselbrief;

Aangezien het niet opgaat deze uitzonderlijke beschikkingen bij analogie uit te breiden (R. v. K. Antwerpen, 13 Mei 1911, P.A. 1911, bl. 10; Antwerpen, 11 Mei 1895, P.A. 1895, bl. 301);

Aangezien, dienvolgens, alle eedsopdracht, in onderhavig geval, onontvankelijk is;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gelet op de art. 2, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935, op het gebruik der talen in gerechtszaken, alle verdere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart de rechtsvordering verjaard, verwijst den aanlegger in de kosten.

INGEZONDEN BIJDAGEN

WERKAANNEMING OVER DE OPLEVERING DER WERKEN

De oplevering (of receptie) der werken is de goedkeuring na onderzoek, van het voorwerp der aanneming; tot dewelke de bouwheer of zijn aangestelde overgaat, na voltooiing der werken.

Meestal geschieden onderzoek en feitelijk oplevering der werken door het ambt van den bouwmeester, die een proces-verbaal van oplevering opmaakt.

Nochtans — doch voor zooveel men het stelsel der opdrachtgeving niet bijtreedt — zal de bouwmeester in het onderzoek en in de oplevering, den bouwheer zelf niet verbinden, buiten uitdrukkelijke opdrachtgeving in het lastenboek ingelascht of bij afzonderlijke akte vastgesteld. De bouwmeester, buiten het laatste geval, komt bij de oplevering slechts tusschen als een raadgevend adviseur (1).

Hier dient tezelfdertijd opgemerkt, dat het proces-verbaal van oplevering, door den bouwmeester opge maakt en geteekend, den aannemer, waarvan hij de opdrachtgever niet is, ook niet kan verplichten (2).

Hieruit volgt dat bouwmeester en aannemer wijs zullen handelen door te eischen dat de bouwheer tegenwoordig weze bij het onderzoek en de oplevering der werken en door hem het proces-verbaal te doen onderteekenen, wanneer hij daartoe geen uitdrukkelijke opdracht aan den bouwmeester heeft gegeven.

Als bijzonderste uitwerksels der oplevering moeten wij de volgende aanstippen, eerstens door de overname gaat het risico van den aannemer naar den bouwheer over, tweedens, begint vanaf dezen datum, de termijn van tienjarigen waarborg van artikel 1792 en 2270 B.W. te loopen, zoowel wat betreft de verborgen als de zichtbare gebreken, die het bestaan of de sterkte van het gebouw in gevaar brengen.

De oplevering der werken kan :

- of op stilzwijgende wijze,
- of op uitdrukkelijke wijze geschieden.

A. — Over de stilzwijgende overname of receptie :

De overname is stilzwijgend, telkens uit de feiten zelve en op noodzakelijke wijze de goedkeuring van het voorwerp der aanneming van wege den bouwheer blijkt. De aanvaarding of goedkeuring wordt op stilzwijgende wijze vermoed, en vloeit voort uit zekere omstandig-

heden en handelingen van wege den bouwheer, door rechtsleer en rechtspraak als dusdanig aangenomen. Vermelden wij volgende feiten die de goedkeuring van wege den bouwheer doen veronderstellen en de stilzwijgende overname of receptie beduiden :

a) de inbezitneming van het gebouw of van de werken door den eigenaar, zonder uitdrukkelijk voorbehoud.

Dergelijke inbezitneming doet overname en goedkeuring der werken vermoeden (3).

Dit feit doet den termijn van 10 jaar aanvangen, en allen eisch omtrent gewone zichtbare gebreken niet ontvankelijk verklaren.

« La prise de possession sans réserve ni protestation » d'une maison, crée au profit de l'entrepreneur une » fin de non recevoir contre toute réclamation pour des » vices dont le propriétaire pouvait se rendre compte » avant l'agrération » (4).

« Jugé que le délai court, non à partir de la réception » définitive, mais à partir de la prise de possession des » travaux (5) du jour où le culte a été célébré pour la » lère fois dans l'Eglise... (6) etc. »

b) de verhuring van het gebouw door den eigenaar, zonder uitdrukkelijk voorbehoud en de inbezitneming door huurders (7);

c) de overgave der sleutels van het gebouw;

d) de volledige uitbetaling der werken, na onderzoek, zonder voorbehoud noch protest (8). De gedeeltelijke betaling, gedurende de werken, van voorschotten, beduidt in principe, noch overname noch aanvaarding der werken op dit oogenblik uitgevoerd (9);

e) de benutting of gebruikmaking der werken — in 't algemeen zonder voorbehoud, het verrichten van nieuwe werken op voorafgaande werken, of alle ander gebruik, dat noodzakelijkerwijze een inbezitneming doet vermoeden, zoo b.v. het plaatsen van balken op metselwerk kan overname van het metselwerk doen vermoeden (10), schilderwerk tot behoud van het houtwerk uitgevoerd, is daartoe echter ontoereikend;

f) in het algemeen alle andere omstandigheden, waaruit de goedkeuring en de verzekering aan alle klacht wegens gewone zichtbare gebreken voortvloeien.

In al deze gevallen begint vanaf deze verschillende tijdstippen, de termijn der tien-jarige verantwoordelijkheid te loopen.

Een uitdrukkelijk en klaar voorbehoud van wege den eigenaar wordt vereischt om zijn rechten wegens gewone zichtbare gebreken te behouden en de stilzwijgende overname te stuiten.

B. — Over de uitdrukkelijke oplevering :

De oplevering is uitdrukkelijk, wanneer zij feitelijk geschied na onderzoek der werken, hetwelk een proces-verbaal meestal uitlokt.

Er bestaan twee soorten uitdrukkelijke oplevering, meestal in alle lastenboeken voorzien :

1) de voorloopige oplevering, en 2) de bepaalde of definitieve oplevering.

1) De voorloopige oplevering :

Deze oplevering heeft voor doel zich te verzekeren of de aannemer al de voorwaarden van het lastenboek, de plannen, het bestek en de regels der kunst stipt nageleefd heeft en den bouwheer toe te laten, vooraleer op definitieve wijze de werken goed te keuren, alle gebeurlijke gebreken die zich zouden vertoonen, te doen herstellen.

Het is moeilijk en zelfs onmogelijk alle gebreken, fouten en tekortkomingen te bespeuren, onmiddellijk na de voltooiing der werken. Zekere gebreken vertoonen zich slechts na enkelen tijd. Ten einde dergelijke gebreken vóór de definitieve goedkeuring te doen herstellen, doet de bouwheer gewoonlijk eerst tot de voorloopige oplevering of het voorloopig onderzoek overgaan.

Dit onderzoek beduidt nog geen goedkeuring noch

aanvaarding der werken vanwege den eigenaar, maar doet slechts den termijn van waarborg of proef aanvangen tot aan de eindelijke oplevering.

De bouwmeester of de eigenaar die tot de voorloopige opnemering overgaat, moet alle zichtbare gebreken doen opmerken en herstellen, en de onvolmaaktheden of mismaaksels aanduiden. Gedurende den termijn van proef (t.t.z. van af de voorloopige tot aan de definitieve oplevering) kunnen er nieuwe gebreken te voorschijn komen, die een vraag tot herstel vanwege den eigenaar rechtvaardigen. Eens de eindelijke oplevering gedaan, bezit de eigenaar geen verhaal meer wegens gewone zichtbare gebreken.

De voorloopige oplevering mag plaats grijpen, zodra de werken voltooid zijn. Vóór alle voltooiing der werken kunnen partijen zich tegen alle voorloopige oplevering verzetten.

Het is verkeerd te beweren dat beide opleveringen slechts een trapsgewijze goedkeuring beduiden; juridisch gesproken, geldt de bepaalde of definitieve oplevering alleen voor goedkeuring, terwijl de voorloopige oplevering eigenlijk nog geen goedkeuring is.

Uit deze beschouwingen spruit voort dat, ondanks de voorloopige oplevering, de eigenaar nadien nog alle andere zichtbare gebreken mag doen opmerken en herstellen, vooraleer tot de definitieve receptie over te gaan. De eigenaar die b.v. verschillende maanden na de voorloopige receptie vaststelt dat deuren gekrompen zijn en niet goed sluiten, of dat de vensters onbehoorlijk gemastikeerd werden, enz., is gerechtigd de herstelling er van te eischen vóór de bepaalde oplevering. De zichtbare gebreken zijn dus niet gedekt door de voorloopige receptie. Het is overigens het doel ook dezer oplevering, die slechts « voorloopig » is, de noodige tijdsruimte te laten verlopen, om gebreken te voorschijn te laten komen, die zich niet onmiddellijk vertoonen.

De voorloopige oplevering heeft volgende bijzonderste uitwerksels : ten eerste dat wanneer de werken voltooid zijn, buiten tegenstrijdige overeenkomst, alle risico op den bouwheer neerkomt, daar het gebouw of het werk in het vermogen of patrimonium van den bouwheer overgegaan is. Hoewel er eigenlijk nog geen aanvaarding gegeven werd, is de aflevering van het werk geschied. De oplevering (aldus lost men de moeilijkheid op) is voor herroeping vatbaar en aan een onbindende voorwaarde onderworpen. De bepaalde oplevering zal doen vaststellen dat deze ontbindende voorwaarde zich niet heeft verwezenlijkt.

Toeval of overmacht is dus ten laste van den bouwheer vanaf de voorloopige oplevering, daar de aflevering geschied is.

Ten tweede : de voorloopige oplevering heeft nog voor uitwetsel, buiten tegenstrijdige overeenkomst, de onderhoudswerken ten laste te leggen van den bouwheer, voor zooveel zij niet veroorzaakt zijn door de schuld of de nalatigheid van den aannemer. De reden hiervan is ook dat de werken in het vermogen van den bouwheer overgegaan zijn, vanaf de voorloopige oplevering.

Ten derde : de voorloopige oplevering doet den termijn van tien jaar voor de verantwoordelijkheid van artikel 1792 en 2270 B.W. aanvangen. « Jugé que » lorsqu'il y a une réception provisoire suivie de réception définitive, le délai de 10 ans court à partir de » la première » (11).

Samenvatting :

a) in geval van stilzwijgende oplevering begint de termijn van 10 jaar te loopen vanaf de feiten uit dewelke de goedkeuring voortvloeit, b.v. de inbezitneming zonder voorbehoud (12);

b) in geval van uitdrukkelijke oplevering, integendeel, vanaf de voorloopige oplevering, indien er tot een

voorloopige en tot een bepaalde oplevering overgegaan werd, en volgens Duvergier, indien er tot geen voorloopige receptie overgegaan werd, vanaf de voltooiing der werken, door een schriftelijk bewijs vanwege den eigenaar vastgesteld, zoo er een lange tijdsruimte tusschen de voltooiing der werken en de oplevering verlopen is (13);

c) indien er noch uitdrukkelijke noch stilzwijgende oplevering door inbezitneming geschiedde: vanaf de regeling van den staat der kosten, door bouwmeester of zijn aangestelde, aan den aannemer uitbetaald, hetgeen een soort stilzwijgende oplevering uitmaakt (14). Het ware immers niet billijk de verantwoordelijkheid op onbeperkte wijze te laten duren ten laste der aannemers.

Wij hoeven hieraan nog bij te voegen dat de termijn van 10 jaar ook een aanvang zal nemen, bij gebreke aan welkdanige oplevering vanaf den dag van een ingebrekestelling (in-vertoeftelling), beteekend aan den bouwheer, en strekkend tot de oplevering.

Om een einde te stellen aan de onzekerheid waarin noch aannemer noch bouwmeester verplicht is te vertoeven, zal de eene of de andere den eigenaar per deurwaardersambt aanmanen om, op een door hem vast te stellen dag en uur, tot de oplevering over te gaan. Blijft de eigenaar weigeren de oplevering te laten geschieden, dan zal er hem een exploit van in-vertoeftelling beteekend worden. Deze akte van inmorastelling, als zij zonder gevolg blijft, geldt voor oplevering en heeft dezelfde uitwerksels als de stilzwijgende of de uitdrukkelijke oplevering, wat risico, eischbaarheid van het saldo van den aannemingsprijs betreft, enz. De termijn van 10 jaar begint dan ook te loopen van af deze akte van in-vertoeftelling. Voegen wij hieraan toe dat, in geval van zichtbare gebreken bij de voorloopige receptie vastgesteld, de bepaalde oplevering niet geschieden kan op stilzwijgende wijze (b.v. door een zeker tijdsverloop), bij gebrek aan in-vertoeftelling vanwege den eigenaar om de vastgestelde gebreken te herstellen; de aannemer is verplicht, na herstel dezer gebreken den eigenaar nog tot de bepaalde receptie te dwingen of hem in mora te stellen.

2) De bepaalde oplevering:

De bepaalde of definitieve oplevering verplicht den eigenaar tot uitbetaling van het saldo van den aannemingsprijs, borgsom inbegrepen, en ontlast den aannemer en den bouwmeester van alle verantwoordelijkheid wegens gewone zichtbare gebreken (15). Had er een voorloopige oplevering plaats gegrepen, dan zou de termijn van 10 jaar vanaf deze voorloopige oplevering reeds begonnen zijn te loopen (zooals hierboven gezegd). De tienjarige verantwoordelijkheid is van toepassing, zelfs wat betreft zichtbare gebreken, telkens deze van aard zijn de sterkte of het bestaan der werken in gevaar te brengen, en dit al had de eigenaar er kennis van genomen of deze werken bevolen, om reden van openbare veiligheid (16). Dit hoeft nooit uit het oog verloren.

Ten slotte dient gezegd, dat er zelfs tot de bepaalde oplevering der werken kan overgegaan worden, met voorbehoud voor bepaalde punten van het bestek, aan den aannemer opgegeven. Deze laatste zal dan natuurlijk verplicht zijn tot herstel der voorbehouden gedeelten. Uitdrukkelijk voorbehoud wordt nochtans in dit laatste geval vereischt.

André RODENBACH,
lic. pleitbezorger, Gent.

(1) Zie Delvaux *Entrepr. Trav.* nr 142. *Cass fr. (civ)* 3/11/1926 D. P. 1927. I. 77.

(2) *Fremy-Ligneville et Perriquet t. I* nr 21.

(3) *Civ. Seine* 30/1/1922 *Gaz. Palais* 1922. I. 437. *Trib Comm Gand*, 1-7-1891 (P.P. 1891, 1576) *Trib Comm Brux.* 2/2/1895 *Rev. prat. dr. comm.* 1895, 84) *Gand* 12/8/1864 *Pas.* 1865. 11. 35).

(4) *Anvers* 5/7/1900 B. J. 1900 1215, *Bruges* 30/7/1902 *Pas.* 1903 III. 209.

(5) *Conseil d'Etat* 19/12/1890 (*Le Droit* 6/1/91) idem 31/5/1895. (*Le Droit* 14/12/1895).

(6) *Conseil d'Etat*, 31/5/1895 *Rec. Jur. prpr. et bât.* 1895, p. 168.

(7) *Brux.* 5/8/1879 B. *Jud.* 1880, 213.

(8) *Trib. Comm. Anvers* 13/2/1902 (P.P. 1902, 1320, idem 2/5/1902 P.P. 1902, 1402).

(9) *Liège* 8/5/1841 *Pas.* 1841. II. 278.

(10) *Trib. Bruxelles* 18/5/1895 *Pas.* 1895. III. 234.

(11) Zie Delvaux *Entrepr. Trav.* nr 160-161 en de tegenstrijdige beslissingen aangehaald.

(12) *Cons. D'Etat* 19/5/1893 D.P. 1854, 3. 52. Wel vindt men in de rechtspraak tegenovergestelde beslissingen *Appel Brux.* 3e ch. 28/6/1920 niet gepubliceerd.

(13) Zie Delvaux *Entrepr. Trav.* nr 160-161 en tegenstrijdige rechtspraak aangehaald.

(14) *Appel Paris* 12/5/1874 D.P. 1874. 2. 172.

(15) *Comm. Brux.* 11/3/1913 P.P. 1913, 1239, *Gand* 12/8/1864, *Pas* 1865 11. 35. *Trib. civ. Anvers* 5/7/1900 P.P. 1900. 1370, *Trib. Comm. Gand*, 17/4/1909. *Jur. comm. Fl.* 1909 p. 314.

(16) *Appel Paris* 5/3/1863 *Sir.* 1864 11. 219, *Appel Bordeaux* 21/4/1854 *Sir* 1864 11. 219, *Appel Paris* 24/2/1868 D.P. 1868 11. 160.

BIBLIOGRAPHIE

Mr H. F. W. D. FISCHER. — Oude en nieuwe opvattingen omtrent de studie van het oud-vaderlandsche recht. — Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden, op Vrijdag 28 Juni 1946. — Universitaire Pers, Leiden. — Leiden, 1946.

Op 27 Juni l.l. sprak Mr Fischer, die aangesteld werd tot hoogleeraar in de rechtsgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit te Leiden, een uiterst merkwaardige inaugurale rede uit, die thans in druk is verschenen.

Hij schildert in breede trekken den toestand op het gebied der rechtsgeschiedenis, zooals deze in Nederland bestond sedert de 16e eeuw, tengevolge van de receptie van het Romeinsche recht. Enkel dit laatste werd als geldig recht beschouwd en de instellingen en rechtsregels van inheemschen oorsprong schenen niets anders den afwijkingen hiervan.

Het is Hugo De Groot die het verkeerde van deze zienswijze in het licht heeft gesteld en die naast het recht van Romeinschen en kanonieke oorsprong, eigen « vaderlandsch recht » erkent.

In de 18e eeuw beschouwden de Nederlandsche juristen de historische rechtsbeoefening als middel om dit inheemsch deel van het geldende recht uit zijn beginnelen te leeren kennen en beter te kunnen toepassen.

Deze historische belangstelling daalde zeer sterk na invoering van het Fransche recht. Doch er ontstond een heropleving van deze studie rond 1850, hoofdzakelijk onder invloed van de belangrijke studiën op rechtshistorisch gebied, die in Duitschland het licht zagen. Savigny, Grimm hadden een buitengewoon sterken invloed en naar Duitschen trant werd de rechtshistorische studie doorweven met nationalistische en politieke gevoelens.

In 1876 werd de studie van het oud-vaderlandsch recht opgenomen onder de universitaire studievakken en van dan af dagteekent het werk van Fockema Andreae en talrijke andere Nederlandsche rechtshistorici. Deze geleerden beschouwden het oud-vaderlandsch recht in verband met de ontwikkeling van het Germaansche recht in het algemeen.

Tegen deze overheersching van Deutsche methode en inzichten kwam reactie, waarop Van Vollenhoven sterk aandrong, die sprak van onze « zelfbevrijding van de Duitsche wetenschap ».

Sedertdien is de rechtsgeschiedenis beoefend geworden niet meer in een bepaalde germanistische richting, doch op objectieve wijze met alle invloeden die er op

ingewerkt hebben, zelfs de pre-germaansche, zooals dit geschiedde door Prof. Meyers in zijn belangrijke studies over het Ligurisch erfrecht. Deze nieuwe opvatting is oneindig ruimer en veel meer objectief wetenschappelijk. Men is niet meer gevangen in een net van nationalistischrechtshistorische romantiek en de rechtsgeschiedenis wordt thans beoefend allereerst met het doel het tegenwoordig geldende recht te begrijpen en te verklaren.

De rede van Prof. Fischer is een merkwaardig grammatisch stuk, dat alle juristen ten zeerste belang zal inboezemen.

René Victor.

WETGEVING

VERKEERSPOLITIE

Wijzigingen aan het algemeen reglement.
18 October 1946

Karel, Prins van België, Regent van het Koninkrijk, Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet van 1 Augustus 1899, gewijzigd bij de wetten van 1 Augustus 1924 en 16 December 1935, betreffende de wegpolitie;

Herzien het algemeen reglement op de verkeerspolitie;

Op de voordracht van den Minister van Openbaren Werken,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Artikel 1. De bepalingen van de 2° alinea van § 2 van artikel 22 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« In dat geval moeten zij een der randen van den rijweg volgen en zooveel mogelijk naar buiten hiervan uitwijken om de andere weggebruikers door te laten. »

Art. 2. De bepalingen van 4° en 5° van artikel 29 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« 4° Bij het naderen, bij het oversteken en bij het verlaten van een splitsing, aansluiting of kruising, onverminderd evenwel de bepalingen van § 2 van artikel 31 van dit reglement.

» 5° Bij het naderen van den top eener helling alsmede op de opritten der bruggen. »

Art. 3. De bepalingen van artikel 31 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« Art. 31. 1° Behoudens bijzondere omstandigheden of strijdige voorschriften moet de weggebruiker, bij het afslaan naar links een zoo ruim mogelijke bocht en bij het afslaan naar rechts een zoo kort mogelijke bocht nemen. »

» 2° Bij het naderen van een splitsing, aansluiting of kruising moeten de bestuurders van voertuigen die links willen afslaan, nadat zij de weggebruikers die hen volgen hiervan hebben verwittigd, zooveel mogelijk naar links uitwijken, zonder evenwel het verkeer te hinderen dat uit de tegenovergestelde richting komt. »

Art. 4. De bepalingen van artikel 33 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« Art. 33. 1° Het voorsteken moet geschieden links van den voor te steken weggebruiker, die, van de beweging verwittigd, deze moet vergemakkelijken door zooveel mogelijk rechts aan te houden en zich te onthouden van iedere versnelling.

» 2° Het rechts voorsteken langs de rechterzijde van den weggebruiker is evenwel toegelaten wanneer deze laatste om links af te slaan bij een splitsing, aansluiting of kruising, zooveel mogelijk links uitwijkt, zooals voorzien bij de bepalingen van § 2 van artikel 31 van dit reglement. »

Art. 5. De bepalingen van 4- en 5° van artikel 36 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« 4° Bij het naderen, bij het oversteken en bij het verlaten van een splitsing, aansluiting of kruising, onverminderd evenwel de bepalingen van § 2 van artikel 33 van dit reglement.

» 5° Bij het naderen van den top eener helling, als ook op de opritten van de bruggen. »

Art. 6. De bepalingen van de artikels 50, 51, 52 en 53 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« Art. 50. 1° Ter regeling van het verkeer bij splitsingen, aansluitingen of kruisingen, worden de openbare wegen, op die plaatsen als secundaire wegen of als hoofdwegen beschouwd, volgens de aanduidingen van de daartoe geplaatste verkeerssteekens;

» 2° De gedeelten van de openbare wegen, voorzien, bij het naderen van een splitsing, aansluiting of kruising, van een omgekeerden driehoek (teeken n° 7 uit de bij dit reglement gevoegde tabel I), worden als secundaire wegen beschouwd.

» 3° Om de weggebruikers er op te wijzen dat hun verkeersvoorrang wordt verleend bij een splitsing, aansluiting of kruising, wordt, in de nabijheid er van, gebruik gemaakt van een op zijn punt geplaatst vierkant (teeken n° 19 uit de bij dit reglement gevoegde tabel IV).

» Art. 51. Het plaatsen van teeken n° 19 uit de bij dit reglement gevoegde tabel IV, op den openbaren weg, die bij het naderen en bij het oversteken van een splitsing, aansluiting of kruising, als hoofdweg dient beschouwd te worden, maakt het plaatsen van teeken n° 7 uit de bij dit reglement gevoegde tabel I verplichtend op den openbaren weg of op de openbare wegen die, bij het naderen en bij het oversteken van dezelfde splitsing, aansluiting of kruising als secundaire wegen moeten beschouwd worden.

» Art. 52. Worden steeds als secundaire wegen beschouwd, zonder dat het plaatsen van eenig teeken vereischt is :

« 1° De aarden wegen;

» 2° De openbare wegen die niet verder loopen dan de aansluiting;

» 3° De dwarsverbindingen tusschen de rijwegen van eenzelfde openbaren weg.

» Art. 53. Met het oog op de toepassing door de bevoegde overheden, van de bepalingen van artikel 50 van dit reglement, betreffende het tot stand brengen van de voorrangssignalisatie, worden, in principe, als hoofdwegen beschouwd :

» 1° In de bebouwde kommen :

» a) de openbare wegen met meer dan één rijweg;

» b) de openbare wegen waarop minstens één spoorweg loopt.

» 2° Buiten de agglomeraties :

» a) de volgende radiale wegen :

- » Weg n° 1, Brussel-Antwerpen-Breda;
- » — n° 1bis, Brussel-Boom-Antwerpen;
- » — n° 2, Brussel-Hasselt-Maastricht;
- » — n° 3, Brussel-Liège-Aachen;
- » — n° 4, Brussel-Namur-Trier;
- » — n° 5, Brussel-Charleroi-Rocroi;
- » — n° 6, Brussel-Nivelles-Beaumont;
- » — n° 7, Brussel-Mons-Maubeuge;
- » — n° 8, Brussel-Tournai-Lille;
- » — n° 9, Brussel-Ieper-Duinkerke;
- » — n° 10, Brussel-Gent-Oostende;

» b) De wegen aangewezen door kilometerpalen met rooden kop. »

Art. 7. De bepalingen van artikel 55 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« Bij samentreffing van openbare wegen die niet voorzien zijn van de vereischte teekens om den verkeersvoorrang aan te duiden, onverminderd evenwel de bepalingen van artikel 52, moet de weggebruiker die een splitsing, aansluiting of kruising nadert, zich ten opzichte van dengene die van rechts komt, gedragen als den weggebruiker van den secundairen weg;

Art. 8. De bepalingen van § 2 van artikel 57 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« 2° Onverminderd de bepalingen van § 2 van artikel 31 van bovenvermeld algemeen reglement, mag hij, indien hij links wil afdraaien, den doorgang niet afsnijden van dengene die zijn weg vervolgt. »

Art. 9. De bepalingen van § 4 van artikel 90 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« 4° De gespannen der voertuigen, waarvan de wielen voorzien zijn van elastische of pneumatische banden, en der voertuigen welke bij sneeuwweer rijden van rammelbellen of klingelwerk. »

Art. 10. Artikel 94 van bovenvermeld algemeen reglement wordt aangevuld met de woorden : « of om de noodige waarschuwing te geven aan de weggebruikers die voorafgaan. »

Art. 11. De bepalingen van 17° van § 2 van artikel 132 van bovenvermeld algemeen reglement betreffende het beurtelings stationneeren van voertuigen, evenals die van artikel 1 van het koninklijk besluit van 29 Juni 1935 betreffende het beurtelings parkeeren van voertuigen, worden ingetrokken. De bij deze bepalingen bedoelde teekens (respectievelijk n° 17 uit de bij bovenvermeld algemeen reglement gevoerde tabel II en n° 1 uit de bij koninklijk besluit van 29 Juni 1935 gevoegde tabel) worden geschrapt van de lijst der officieele teekens betreffende het wegverkeer.

De volgende bepalingen vervangen, onder n° 17 van § 2 van bovenvermeld artikel 132, de hierboven ingetrokken bepalingen; het teeken op de bij onderhavig besluit gevoegde bijlage (tabel II, n° 17 uit de bij bovenvermeld algemeen reglement gevoegde tabel II, de vernietigde teekens :

« 17° Het beurtelings stationneeren en het beurtelings parkeeren, d.w.z. stationneeren en parkeeren toegelaten op de even dagen aan de zijde der gebouwen met even huisnummers en op de oneven dagen aan de zijde van de gebouwen met oneven nummers. (Fig. 17.) »

Art. 12. De bepalingen van § 6 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« § 6. Het teeken n° 17 uit tabel II wordt herhaald bij iederen toegang tot den openbaren weg waarop de regel van het beurtelings stationneeren en het beurtelings parkeeren van toepassing is. Dat teeken moet een dubbel front hebben. »

Art. 13. De bepalingen van artikel 133 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« Art. 133. 1° Om de bestuurders van voertuigen alle nuttige aanduidingen te geven, wordt gebruik gemaakt van teekens van het model voorkomend in tabel IV (fig. 1 tot 20) gevoegd bij dit reglement.

» Deze zijn onder andere :

« 14° Het teeken dat aan den weggebruiker zegt dat de weg het kenmerk van hoofdweg heeft bij het naderen en bij het oversteken van de splitsing, aansluiting of kruising waar hij gaat aankomen (fig. 9). Dit teeken wordt op ongeveer 100 meter van de splitsing, aansluiting of kruising geplaatst, tenzij de plaatselijke gesteldheid zulks verhindert;

» 15° Het teeken dat het einde der zone aanduidt binnen welke de voorgeschreven maximum-snelheid, voorgeschreven door het teeken n° 10 uit de bij dit reglement gevoegde tabel II, dient nageleefd (fig. 20). »

Art. 14. De bepalingen van § 1 van artikel 136 van bovenvermeld algemeen reglement worden ingetrokken en vervangen door de volgende :

« Art. 136. § 1. Alle teekens moeten derwijze geplaatst worden, dat de onderkant van het teeken op een hoogte boven den grond komt te staan die niet minder dan 1 m. 50 en niet meer dan 2 m. 10 mag bedragen.

« Op de wandelwegen en op de rijwielpaden moet deze hoogte altijd 2 m. 10 bedragen.

» Evenwel wordt een uitzondering op deze regels gemaakt wat betreft de teekens 1, 2, 3 en 5 uit de bij dit reglement gevoegde tabel V, die altijd zoodanig moeten geplaatst worden dat de onderkant van het teeken hoogstens 1 m. 50 boven den grond staat. »

Art. 15. De lijst vermeld in § 3 van artikel 136 van bovenvermeld algemeen reglement en die de teekens bevat van tabel IV, waarvan de schacht moet geschilders worden zooals aangeduid is voor het teeken 4 uit tabel IV wordt gewijzigd en aangevuld als volgt : 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 15, 16, 17, 18, 19 en 20.

Art. 16. De bepalingen van onderhavig besluit zullen van kracht worden bij het verstrijken van de hieronder aangeduide termijnen, welke aanvangen op den datum van bekendmaking van onderhavig besluit in het Belgisch Staatsblad :

1° de artikels 1, 2, 3, 5, 8 en 9, na twee maand;

2° de artikels 6, 7, 11, 12, 13 en 14, na één jaar;

3° artikel 10 betreffende het beurtelings stationneeren en beurtelings parkeeren naarmate van de vervanging van de twee afgeschafte teekens door het nieuw teeken (fig. 17 uit de bij onderhavig besluit gevoegde tabel II). Deze vervangen moet geëindigd zijn binnen den termijn van één jaar na het verstrijken waarvan de bedoelde afgeschafte teekens definitief van de lijst der officieele teekens zullen geschrapt worden en alle wettelijke waarde zullen verliezen.

Art. 17. De Minister van Openbare Werken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 18 October 1946.

RECHTERLIJK LEVEN

Bij besluit van den Prins-Regent van 22 November 1946 werden benoemd :

Tot griffier van het vrederecht van het kanton Brecht, de heer Dupont (H. C. A. A.), adjunct-griffier bij het vrederecht van het eersten kanton Antwerpen, ter vervanging van den heer Smits, die als zoodanig aftreedt.

Tot griffier van het vrederecht van het kanton Kruishoutem, de heer Van der Linden (F. L. H. E.), griffieschrijver bij het vrederecht van het derde kanton Brugge, adjunct-griffier b; den Krijgsraad te velde, ter vervanging van den heer 't Kindt, die als zoodanig aftreedt.

Tot griffier van het vrederecht van het kanton Hamme, de heer De Smedt (Ch. R. M.), bediende ter griffie der rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen, griffier bij den Krijgsraad te velde, ter vervanging van den heer Wullus, die tot een ander ambt is beroepen.

De heer De Smedt zal tot 31 Januari 1947 het ambt van griffier bij den Krijgsraad te velde, tot hetwelk hij benoemd werd bij Ons besluit van 16 Februari 1946, blijven uitoefenen.

Bij besluit van den Regent van 22 November 1946, dat in werking treedt op 31 December 1946, is aan den heer Zech (F. E. F. J.) op zijn verzoek, ontslag verleend

uit zijn ambt van adjunct referendaris bij de rechtbank van koophandel te Antwerpen. Hij mag zijn aanspraak op pensioen doen gelden.

Zijn tot plaatsvervangend rechter benoemd: in de rechtbank van eersten aanleg te Brussel: de heeren Fontigny (A. M. D. G.), advocaat te Elsene; Dirickx (P. J. A. G.), advocaat, eere-substituut krijgsauditeur te velde; Berton (P. Ch. L.), advocaat te Brussel.

In het vredegerecht van het kanton Nieuwpoort, de heer Denis (P. L. L.), doctor in de rechten notaris te Nieuwpoort.

Bij besluit van den Regent van 22 November 1946 wordt beschikt dat het besluit van den Regent van 1 Juli 146, waarbij op datum van 31 Maart 1946 het ontslag van den heer De Baer (M. M. J. E.), uit zijn functies van raadsheer in het Hof van Beroep te Brussel en voorzitter van de maritieme rechtbank van beroep, aanvaard werd, waarbij hem toelating werd verleend zijn aanspraak op pensioen te doen gelden en waarbij hij gemachtigd werd den eeretitel van deze ambten te voeren, in werking treedt op 31 Juli 1946.

Bij besluiten van den Regent van 22 November 1946: is aan den heer Gevers (Ch. G. F.), op zijn verzoek ontslag verleend uit zijn ambt van notaris ter standplaats Antwerpen. Hij is gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt; is tot notaris ter standplaats Antwerpen benoemd, de heer Gevers (E. A. J. L.), doctor in de rechten en licentiaat in het notariaat, te Wilrijk.

Bij besluit van den Regent van 28 November 1946 is tot griffier titularis bij de rechtbank van eersten aanleg te Bergen benoemd de heer Wrana (G.), bediende ter griffie van die rechtbank.

1 December 1946. — De heer Petit, P., bijgevoegd rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Verviers, zal tot 31 December 1946 het ambt van eerste substituut-krijgsauditeur te velde verder blijven waarnemen.

De heer Bacquellaine, M., bijgevoegd substituut-procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Luik, zal tot op 31 December 1946 het ambt van substituut-krijgsauditeurs te velde verder blijven waarnemen.

De heer De Brauwere, A., bijgevoegd rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Gent, zal tot op 31 Maart 1947 het ambt van substituut-krijgsauditeur te velde verder blijven waarnemen.

De heer Maes, A., bijgevoegd rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Gent, zal tot op 31 Januari 1947 het ambt van substituut-krijgsauditeur te velde verder blijven waarnemen.

De heer Senelle, R., bijgevoegd rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Leuven, wordt gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt van substituut-krijgsauditeur te velde.

De heer Marchandise, J., bijgevoegd substituut-procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Brussel, wordt gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt van substituut-krijgsauditeur te velde.

Wordt tot krijgsauditeur te velde benoemd: de heer Mahaux, L., eerste substituut-krijgsauditeur te velde.

Wordt aanvaard het ontslag uit zijn ambt van substituut-krijgsauditeur te velde, aangeboden door den heer Vliebergh, H.

De heer Vliebergh, H., wordt gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt.

Voor den toepassingsduur van de bepalingen van de besluitwet d.d. 26 Mei 1944, gewijzigd en aangevuld door de besluitwetten d.d. 18 September 1944, 9 Januari, 4 Mei en 18 December 1945, worden benoemd bij de tweede tijdelijke Vlaamsche kamer van het Militair Ge-rechtshof, zetelende te Antwerpen:

Tot burgerlijk magistraat-voorzitter: de heer Bertels, P., raadsheer bij het Hof van Beroep te Brussel.

Tot tweede burgerlijk magistraat: de heer Hodüm, A., raadsheer bij het Hof van Beroep te Brussel.

De heer Bertels, P., raadsheer bij het Hof van Beroep te Brussel, wordt gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt van substituut-krijgsauditeur te velde, afgevaardigd tot het ambt van substituut-auditeur-generaal.

De heer Hodüm, A., raadsheer bij het Hof van Beroep te Brussel, wordt gemachtigd tot het voeren van den eere titel van zijn ambt van krijgsauditeur te velde.

Voor den toepassingsduur der bepalingen van de besluitwet d.d. 26 Mei 1944, gewijzigd en aangevuld door de besluitwetten d.d. 18 September 1944, 9 Januari, 4 Mei en 18 December 1945, wordt opgericht in uitvoering van de voorschriften van haar artikel 6, bij den bestendigen krijgsraad te Turnhout, een zesde IVaamsche kamer.

Deze kamer zal samengesteld zijn uit twee burgerlijke magistraten, waarvan een het ambt van voorzitter waarneemt, een hoofd-officier, een kapitein en een luitenant.

Voor den toepassingsduur van de bepalingen van de besluitwet d.d. 26 Mei 1944, gewijzigd en aangevuld door de besluitwetten d.d. 18 September 1944, 9 Januari, 4 Mei en 18 December 1945, wordt benoemd:

Bij den bestendigen krijgsraad te Turnhout, zesde Vlaamsche kamer, tot burgerlijk magistraat-voorzitter: de heer Huyghebaert, A., rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen.

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCHE JURISTENBLAD — Jaargang 1946, afl. 41, 30 November 1946. — Dr Mr P. G. H. G. Brom, Herstelprocesrecht. — Opmerkingen en Mededeelingen: Mr R. A. V. Baron Van Haersolte, De Bron van den tractaatvorm als iuris publici. — Mr A. P. Funke, De huidige rechtsbedeeling in het onder Nederlandsch toezicht staande deel van Java. — Mr J. M. J. A. Simons, Art. 91 bij gemengd huwelijk en art. 5 B.W. — Th. J. Van der Heijden, Art. 13, 14 en 43, lid 2 Besluit E 133. — Mr F. M. J. J. Duynstee, Eenige opmerkingen over het verlies van de Duitsche nationaliteit. — Rechtspraak van de week. — Boekaankondigingen. — Tijdschriften. — Berichten.

WEEKBLAD VOOR PRIVAATRECHT, NOTARIS, AMBT EN REGISTRATIE. — Zaterdag 30 November 1946, 77e jaargang, nr 3958. — Mr T. A. Versteeg, Moet ook in geval van faillissement van een der echtgenooten worden rekening gehouden met vergoedingsrechten? — Mr J. A. Pollak, Aanvulling van de registers van den burgerlijken stand. — Boekaankondiging. — Tijdschriften. — Rechtsvragen. — Berichten en mededeelingen. — Broederschap van Candidaat-Notarissen. — Benoemingen, Overlijden, enz.

JOURNAL DES TRIBUNAUX, 61e jaargang, nr 3704, van 1 December 1946. — M. René Philippart: La Séparation des Pouvoirs. — Discours de Me Théolignon. — Jurisprudence. — Tribunaux Militaires. — La Chronique Judiciaire.

REVUE DE DROIT PENAL ET DE CRIMINOLOGIE. 27e jaargang, nr 2 November 1946. — W. Ganshof van der Meersch: Reflexions sur la répression des crimes contre la sûreté extérieure de l'Etat Belge. — Etudes et Documents. — Chronique. — Bibliographie. — Jurisprudence.